

Herman Melville

Ovogodišnja pojava nekoliko kitova u Kvarnerskom zaljevu i kod Paga podsjetila me je na najslavnijeg kita u literarnoj povijesti: bijelog kita ulješuru Moby Dicka i njegovog autora Hermana Melvillea. Američka poštanska administracija odala je počast Hermanu Melvilleu kroz dva izdanja: poštansku marku izdanu 1984. godine u sklopu serije izdanja posvećenih američkim literarnim umjetnicima, te omotnicu-cjelinu izdanu 1970. godine s već otisnutom markom kita Mobyja Dicka.

Moby Dick se u filateliji ne pojavljuje previše: poznata je marka Nigera, marka Urugvaja, nešto je prisutniji u rumunjskoj filateliji (!!!!), no najneobičnije je pojavljivanje Mobyja Dicka na novozelandskoj marci iz 1997. godine, na koji je prikazana slika „Moby Dick je primijećen kod Muriwai plaže“ novozelandskog slikara Colina McCahona iz 1972. godine.

Inače, američki novelist, pisac kratkih priča, esejist i pjesnik, Herman Melville, rođen je 1. kolovoza 1819. godine u New Yorku. Jedan od prvih poslova bio posao kabinskog poslužitelja na brodu njujorške linije za Liverpool. Iskustva s tih putovanja Herman Melville je kasnije književno opisao u svojem djelu „Redburn: prvo putovanje“.

Nedugo nakon tog putovanja, Herman Melville se ponovno ukrcava na brod, ovaj puta to je kitolovac Acushnet, kojim tijekom 18-mjesečnog putovanja obilazi Cape Horn i Južni Pacifik. Tijekom putovanja Herman Melville se iskrcava

na otočju Marquesas, gdje tri tjedna provodi s plemenom Typee, koje druga dva otočna plemena smatraju ljudožderima. Nakon toga se ponovno ukrcava na drugog kitolovca, kojim doputuje do otočja Hawaii, odakle nakon četiri mjeseca ponovno brodom nastavlja putovanje do Bostona.

Svoja iskustva s tih putovanja Herman Melville opisuje u svojim literarnim djelima „Typee“, „Omoo“, „Bijela jakna“, a najpoznatije literarno djelo povezano s njegovim putovanjem na kitolovcu je „Moby Dick ili kit“, prvotno objavljeno 18. listopada 1851. godine u Londonu, dakle prije točno 160 godina, a 14. studenog 1851. godine i u New Yorku.

„Moby Dick ili kit“ je romantičarska novela o pustolovinama lutajućeg mornara Ishmaela i njegovom putovanju na kitolovcu Pequed, kojim zapovijeda kapetan Ahab. Kapetan Ahab ne lovi bilo kakve kitove, on je u potrazi za posebnim kitom, bijelom ulješurinom Moby Dick, kojem se želi osvetiti za prethodni gubitak broda i dijela svoje noge. Iako se smatra da je inspiraciju za ovo djelo Herman Melville stekao na svojem putovanju kitolovcem Acushnet, prava inspiracija za ovo djelo je stvari događaj kitolovca Essex, koji je potonuo nakon napada ulješure.

Iako je svojim prethodnim djelima o putovanjima brodom i boravku u egzotičnim krajevima privukao veliku pažnju i odjednom postao poznat pisac, Herman Melville od svojeg pisanja nije pretjerano zarađivao niti ugodno živio. S promjenjivim književnim uspjehu za života, velikim uspjesima prvih djela i praktički zaboravljen krajem života, početkom 20. stoljeća Herman Melville je ponovno otkriven i djelomično rehabilitiran. Njegova novela „Moby Dick“ proglašena je remek-djelom ne samo američke književnosti, već u svjetskim okvirima.